

ТАБЛИЦА

с постъпилите в Комисията за регулиране на съобщенията становища по проекта на решение за приемане на Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър
(процедура, открита с Решение № 496/23.11.2018 г. на КРС)

Заинтересовани лица	Предложения	Статус	Мотиви за неприемане/място на отразяване на приети предложения
ОБЩИ ЗАБЕЛЕЖКИ			
<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>Цифровият единен пазар е сред първостепенните приоритети на Европейската Комисия, тъй като с него се гарантира свободното движение на услуги и капитал, стоки, хора, достъп до онлайн дейности за гражданите и бизнеса в условията на реална конкуренция. Програмата в областта на цифровите технологии за Европа е и една от водещите инициативи за развитие в Съюза, която цели насърчаване на достъпа до високоскоростен интернет, чрез стимулиране на инвестициите в широколентови мрежи и разработване на цялостен план за радиочестотния спектър с оглед осигуряване на интернет достъп със скорост над 100 mbps за най-малко 50% от европейските домакинства до 2020 г</p> <p>От особена важност в стратегията за развитието на европейския цифров единен пазар са дейностите по създаване на подходящи условия за развитието на цифрови мрежи и иновативни услуги, което изисква високоскоростни, сигурни и надеждни инфраструктури и свързани със съдържанието услуги, осигурени подходящи регулаторни условия за иновации, инвестиции и конкуренция. Наблюдаваната през последните години тенденция за непрекъснато развитие на мрежите и увеличаване на капацитета им е валидна на Общностно ниво, но за разлика от останалите европейски държави възможностите на предприятията в България за реализиране на приходи от електронни съобщителни услуги са по-малки, въпреки съизмеримите преки разходи за закупуване на единица оборудване.</p> <p>Поради това, Регулаторната политика за управление на радиочестотния спектър има огромно значение за определяне на средствата, начините и сроковете за реализиране на целите по предоставяне на бърз и свръхбърз широколентов достъп, чрез изграждане на мрежи за достъп от следващо поколение. Осигуряването на достатъчен ограничен ресурс - радиочестотен спектър на достъпни цени за развитие на безжичните комуникации е важно условие за въвеждането на нови и иновативни безжични услуги и развитие на мрежите от следващо поколение в България.</p> <p>Прави впечатление, че в проекта на акта се съдържат множество констатации за съществуващото към момента положение с</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Комисията за регулиране на съобщенията (КРС) се стреми чрез инструментите, предоставени ѝ с националното законодателство, ефективно да управлява ограничения ресурс – радиочестотен спектър и да осигурява условия за ефикасното му използване.</p> <p>Политиката на регулатора по отношение на радиочестотния спектър се определя въз основа на съществуващата практика и резултатите от прилагането към настоящия момент на принципите за управление на честотния ресурс.</p> <p>С Регулаторната политика ясно е изразено намерението на КРС за предприемане на действия за осигуряване на ефективно използване на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz и преразпределение на предоставения ресурс.</p> <p>Предоставянето на допълнителен спектър в обхват 2 GHz на действащи на българския пазар мобилни предприятия, които са използвали ефективно вече предоставеният им честотен ресурс, също е една от целите на КРС в следващия тригодишен период.</p> <p>Комисията продължава и дейностите по преразпределение на радиочестотния спектър в обхват 3.6 GHz, с оглед предоставянето му за 5G мрежи, както дейностите по предоставяне на спектър от обхвати 1.5 GHz и 2.6 GHz.</p> <p>В т. VII Основни задачи са въведени сроковете, в които КРС предвижда да изпълни съответните задачи.</p> <p>В Закона за електронни съобщения (ЗЕС) ясно са разписани сроковете и видовете процедури по предоставяне на радиочестотен спектър, които се прилагат от КРС. При постъпване на искания за предоставяне на допълнителен радиочестотен спектър, КРС прилага именно сроковете и разпоредбите на ЗЕС като предоставя допълнителен ресурс</p>

	<p>регулацията на ограничени ресурс, както и изразяването на становища и позиции на КРС по един или друг раздел в Регулаторната политика. Тя би трябвало да представлява политически документ със средносрочен характер, чрез който Регулаторът да демонстрира своята визия относно политика в развитие на електронните съобщения и подкрепа на предприятията в сектора. Настоящият проект по-скоро дефинира известни до момента проблеми и показва позицията на КРС по същите, отколкото да предлага механизми за разрешаването им.</p> <p>Ето защо считаме, че следва да се акцентира върху действията на Регулатора, които водят до реалното облекчаване на процедури и създаване на условия за предоставяне на нов ресурс, при спазване на принципите за обоснованост на исканията и при отчитане на реалната пазарна ситуация, като бъдат дефинирани и срокове/периоди за осъществяването им (такива почти липсват в раздел VII Основни задачи). Такъв подход следва да води до максималното усвояване на спектъра, да стимулира разнообразието от предлагани услуги на пазара на достъпни цени и безпроблемното въвеждане на нови услуги. От тази гледна точка считаме, че от съществено значение за ефикасното и ефективно използване на радиочестотния спектър е КРС и съответно държавата да преразгледат своите политики и съобразят начина на управление на спектъра с реалните нужди на пазара, включително чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прилагане на краткосрочни и улеснени процедури, които дават възможност за навременно предоставяне на допълнителен спектър на действащите предприятия с доказана необходимост от такъв; - въвеждане на по-строги правила, даващи възможност за своевременна реакция на КРС при неефективно използване на спектъра, дори и на ниво разрешение; - максимално бързото освобождаване на хармонизиран спектър, използван не по предназначение. <p>Практиката показва, че това е правилният път за отчитане ползите за гражданите и бизнеса не само в сферата на телекомуникациите, а във всички сфери, за които развитието на сектора носи допълнителни ползи.</p>		<p>на предприятия доказали необходимост от такъв.</p> <p>С цел въвеждане на по-строги правила, в т. VI, т. 5 от Регулаторната политика, е предвидено да се налагат задължения за покритие на територията и населението на Република България с високо качество и скорост, които да дадат възможност за своевременна реакция при неефективно използване на спектъра, дори и на ниво разрешение. В допълнение в т. VII Основни задачи са поставени индикативни срокове за въвеждането на тези задължения.</p> <p>Въпреки, че освобождаването на хармонизиран спектър за граждански нужди не е от компетентността на КРС, предложението е отразено в т. IV, т. 5 от политиката, както и в т. VII е въведена задача съгласно която Комисията да провежда дейности, целящи освобождаване на хармонизиран на Европейско ниво радиочестотен спектър, който по исторически причини се използва за нуждите на националната сигурност, за граждански цели.</p>
<p>„Теленор България“ ЕАД</p>	<p>Политиката е един от основните инструменти за постигане на високо ниво на прозрачност и предвидимост при управлението на спектъра. Тя поставя основните цели и задачи, които КРС си поставя при организацията и управлението на спектъра в страната. Една от основните функции на КРС е да осигури ефективното и ефикасно използване на този ограничен ресурс за нуждите на развитието на телеком индустрията, в т.ч. за разгръщането на мрежи от ново</p>	<p>-</p>	

	поколение, внедряването и предоставянето на нови и още по-добри услуги за потребителите, както и за обезпечаването на националната сигурност.		
„Теленор България“ ЕАД	В обобщение, Теленор приветства позицията на регулатора в нейната цялост и подкрепя ангажиментите, които КРС поема за развитие на сектора и управление на радиочестотния спектър. За постигането на възможно най-ползотворни резултати Теленор е на позиция, че в Политиката следва да се предвидят още: 1) включването на детайлно описание на конкретните действия, които ще бъдат предприети за постигане на поетите ангажименти; 2) посочване на конкретни срокове за осъществяването на тези действия; и 3) поемане на ясен ангажимент за осъществяването на по-задълбочена и тясна координация и сътрудничество между КРС, другите компетентни административни органи и/или участниците на пазара.	<i>Приема се</i>	В раздел VII (Основни задачи) е включено детайлно описание на конкретните действия, които ще бъдат предприети за постигане на поетите ангажименти и конкретните срокове за тяхното извършване. Комисията, в стремежа си да работи в тясно сътрудничество с участниците на пазара и компетентните административни органи, предприема действия по организиране и участие в срещи и провеждане на кореспонденция по съществени за телекомуникационния сектор въпроси. Задълбоченото сътрудничество е важен фактор за развитието на сектора и Комисията подкрепя позицията на „Теленор България“ ЕАД по този въпрос. Отражено е в раздел VIII. „Заключение“.
„А1 България“ ЕАД	На първо място, бихме искали да отбележим, че приветстваме действията от страна на КРС за актуализиране на регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър. Това е от изключителна важност за сектора на електронни съобщения не само поради изключително динамичните темпове на развитие на пазара, но и поради заложените високи цели от Европейската комисия (ЕК) в стратегията за единния цифров пазар, където се подчертава значението на 5G мрежите като ключов фактор за конкурентоспособността на Европа. Важна характеристика на българския пазар е липсата на достатъчно свободен спектър за развитието на висококачествени услуги, отговарящи на търсенето на пазара. По данни на „Cullen international“ S.A., е видно, че България е на последните места по освободен спектър като изостава значително от останалите европейски страни. Поради това многократно сме настоявали за предприемането на действия по своевременното освобождаването на честотите в обхвати 700 MHz и 800 MHz. Не на последно място, смятаме че следва да бъде приложен един добре балансиран подход по управление на радиочестотния спектър, така че предприятията, които реално предоставят услуги на крайните потребители да могат да планират бъдещите инвестиции в условията на предвидимост и прозрачност. Само така ще се прекрати фактическото блокиране на ограничен честотен ресурс - спектър в обхват 1800 MHz, което е установено и от КРС в обсъждания проект като ние от А1 напълно подкрепяме Комисията в действията и, насочени към осигуряване ефективното използване на спектъра.	<i>Приема се по принцип</i>	Не са представени конкретни предложения за промяна в текстовете. В раздел VII (Основни задачи) са включени конкретни действия, които ще бъдат предприети с цел ефективно използване на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz.

ОТНОСНО т. III. ОСНОВНИ ЦЕЛИ

„А1 България“ ЕАД	<p>В документа е посочено, че една от основните цели е „осигуряване на широколентова свързаност за населението, с високо качество и скорост както на открито, така и на закрито, включително по основните транспортни трасета“. На мнение сме, обаче, че така разписан текста може доведе до различни тълкувания, тъй като понятието „закрито“ е с неуточно съдържание. Смятаме, че следва да се прецизира понятието, доколкото закритите пространства биха могли да бъдат много разнообразни и да обхващат не само сгради -а например подземни паркинги, мазета, подземни етажи, подземни съоръжения, като рудници и мини и др.</p> <p>Само по този начин може да има обективна оценка за покритието, докато липсата на конкретика ще доведе до възможности за субективно тълкуване.</p>	<i>Приема се</i>	<p>Отразено в т. III, трети булет, с което се постига съответствие с Кодекса за електронни съобщения.</p> <p>Потребителите непрекъснато повишават изискванията си към възможностите на мрежите. Високата скорост, достъпността, надеждността са едни от водещите фактори при избора на оператор. В бъдеще пазарът сам ще определи необходимостта от наличието на високоскоростни мрежи. Затова е необходимо да се очертаят основните цели, пред които ще бъдат поставени предприятията, с оглед задоволяване на потребителското търсене.</p> <p>Действително покритието на закрито зависи от много фактори – използваните строителни материали в обектите на проникване, местоположението на обектите, където следва да има покритие и др.</p>
ОТНОСНО т. IV. УПРАВЛЕНИЕ НА РАДИОЧЕСТОТНИЯ СПЕКТЪР			
2. Правила и условия за използването на радиочестотния спектър			
„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД	<p>Не на последно място, споделяме позицията на КРС за това, че осигуряването на добри регулаторни условия за използване на радиочестотния спектър е предпоставка за успешното въвеждане и развитие на 5G мрежите. В тази връзка считаме за резонно като част от предизвикателствата пред Политиката да бъде разгледан и въпроса с приложимите към настоящия момент изисквания за натовареността на електромагнитните полета в зоната на излъчване на даден обект. Към момента нормативната уредба¹ в България поставя значително по-рестриктивни изисквания в тази част в сравнение с приложимите в останалите държави-членки². Доколкото на национално ниво това се идентифицира като основен възпиращ фактор за разгръщането на мобилните мрежи, считаме че Политиката следва да адресира този проблем и съответно да набележи действия по неговото преодоляване, като например инициране на промяна в приложимото законодателството.</p>	<i>Приема се по принцип</i>	<p>Отразено в т. IV, т. 2.</p> <p>Нормите и изискванията за защита на населението от вредното въздействие на електромагнитни полета са определени в Наредба № 9 от 1991 г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти. Определянето и спазването на тези изисквания не са от компетенциите на КРС, предвид което считаме, че в Регулаторната политика би могло да се въведе текст съгласно, който Комисията да иницира промяна в приложимото законодателство чрез изпращане на писма до компетентните ведомства.</p>
Сдружение за електронни комуникации	<p>Динамичното развитие на технологиите позволява все по-широкото навлизане на мобилни услуги и приложения в ежедневието на крайните потребители. Проектът отбелязва предизвикателствата от въвеждане на 5G технологията, както и нуждата от ефективно използване на честотните ресурси. Намираме за особено важен въпросът за съвместно използване на честотния ресурс. Това ще създаде възможности за предоставяне на различни иновативни</p>	<i>Не се приема</i>	<p>В Политиката са разгледани и засегнати въпроси, свързани с прилагане на концепцията за лицензиран съвместен достъп (LSA – Licensed Shared access), както и въпроси, касаещи вторичния пазар на радиочестотния спектър, които са свързани със съвместното използване на честотния ресурс.</p>

¹ Наредба N9 9/1991 на МЗ и МОС, ДВ, бр. 35, с изменение и допълнение в ДВ, бр. 8, 2002 г.

² Приетата гранична стойност в България, осигуряваща достатъчна защита на здравето на населението е 10 µW/cm². От друга страна, в повечето Европейски страни са приели за гранични стойности препоръчаните от Международния комитет по защита от нейонизиращи лъчения - ICNIRP. Съгласно препоръките на ICNIRP приетите стойности в България са многократно занижени - от 45 до 100 пъти в зависимост от честотната лента.

	<p>решения, нишови услуги, включително комбинации от телекомуникационни и друг тип услуги за крайни клиенти, съобразени с нуждите и желанията на определени категории потребители. Подобни решения могат да се предоставят както от самите мобилни оператори, така и на основата на партньорства между традиционните оператори и виртуални мобилни оператори (MVNO). Тази форма на осигуряване на достъп до радиомрежа и споделяне на мрежови ресурси и радиочестотен спектър осигурява възможност на по-малки предприятия да навлизат на пазара на дребно на мобилни услуги без съществени разходи и от друга страна, осигурява допълнителни приходи за мобилните предприятия от предоставяне на услуги на едро. Не на последно място, развитието на MVNO сценарии допринася за ефективно използване на вече съществуваща инфраструктура и е в интерес на потребителите, доколкото създава още възможности за избор доставчик и услуги.</p> <p>MVNO моделът на предоставяне на услуги е силно застъпен в Европа. За съжаление България остава единствената държава членка на ЕС и една от малкото страни в Европа без MVNO оператор, наред с Албания, Молдова, Беларус и Турция.</p> <p>С оглед изложеното и предвид безспорните ползи от навлизане на виртуални оператори на пазара на електронни съобщителни услуги в България, предлагаме в Проекта да бъде отчетена необходимостта от проактивни действия на КРС, които да насърчават и подкрепят развитието на този тип услуги.</p>		<p>Необходимостта от налагането на проактивни действия, които да насърчават и подкрепят развитието на MVNO не е предмет на Политиката.</p> <p>Съгласно § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 1 за <i>правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена "Виртуални мобилни оператори" (Mobile Virtual Network Operators - MVNO)</i> са предприятия, предоставящи услуги, характерни за мобилните наземни електронни съобщителни мрежи, без да им е предоставен индивидуално определен ограничен ресурс - радиочестотен спектър.</p> <p>Към настоящия момент осигуряването на достъп на MVNO до мрежите на мобилните предприятия е въпрос на търговско договаряне. Също така налагането на задължения за осигуряване на такъв достъп може да се извършва след като се проучи необходимостта от определяне на такива задължения от гледна точка на нивото на конкуренцията при предоставянето на мобилни услуги.</p> <p>Съществено значение имат фактори, свързани с ползването на номера, достъп до мрежови елементи и свързани с тях съоръжения и услуги, цени за взаимно свързване и терминиране на трафик. Комисията се стреми в рамките на своите правомощия и компетенции да улесни навлизането на нови алтернативни участници на пазара на мобилни услуги, в тази посока е и Решение № 26 от 17.01.2019 г., с което измени Наредба № 1 от 22 юли 2010 г. за правилата за ползване, разпределение и процедурите по първично и вторично предоставяне за ползване, резервиране и отнемане на номера, адреси и имена.</p>
3. Разрешаване използването на радиочестотния спектър			
3.3. Издаване на временни разрешения			
<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>Предоставянето на ограничен ресурс чрез издаване на временни разрешения е важна предпоставка за развитието на безжичните технологии, чрез тестване на нови безжични системи и технологии, които да доведат до нови и по-качествени продукти и услуги. За предприятията често се налага изпитване на ново оборудване с поддържане на няколко технологии едновременно, при което се планират тестове за по-голяма територия, с внимание насочено към областите и градовете с най-висок трафик на годишна база, както и Черноморския район по време на туристическия сезон, т.е. извършване на реални тестове в условия на интензивен трафик. За да може да бъде извършен успешен тест е необходим монтаж, интеграция и настройки</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Отразено в т. IV, т. 3.3.</p>

на допълнително оборудване, за което също е необходимо време, тъй като ускоряването на процесите е рисково за качеството на обслужване. Това са и причините за повишения интерес от страна на мобилните предприятия към издаването на временни разрешения, с цел тестване, в технологично неутралните обхвати.

Действително, относно обхвати 1800 MHz, 2 GHz и 2.6 GHz мобилните предприятия, в повечето случаи подават заявления за издаване на временни разрешения за по-дълги периоди, които понякога се припокриват, като това важи и за искания териториален обхват. В тези случаи, временното предоставяне на ограничен ресурс поставя определени оператори в неблагоприятна позиция, чрез прилагане на различен подход, в повечето случаи във вреда на БТК.

Поради това, подкрепяме позицията на КРС за преустановяване на практиката по издаване на временни разрешения в тези обхвати, тъй като този подход, ще избегне привилегированото третиране на дадени предприятия при издаване на временни разрешения, съответно блокирането на спектъра изцяло за тях, без да е възможно от същия да се ползват и останалите предприятия.

По отношение позицията на КРС за необходимостта от географско разделяне при временно ползване на честотния ресурс в останалите технологично неутрални обхвати 1.5 GHz (1427-1517 MHz) и 3.6 GHz (3400-3800 MHz) следва да се отбележи, че такъв подход би ограничил блокирането на ресурса и неефективното му ползване, но за това трябва да са налице ясни правила и критерии за ползването му. Считаме, че временното предоставяне на географски лимитирани честотен обхват и размера на ограничения ресурс, следва да бъде равнопоставено и пропорционално за предприятията, тъй като е налице реална опасност дадено предприятие да получи временно разрешение за район, който е достатъчно атрактивен за всички, а втория по ред да получи същия по пропорции, но неподходящ за случая обхват. Същото важи и по отношение размера на евентуално искания ограничен ресурс. Затова би следвало с цел осигуряване на ефективно използване на наличния радиочестотен спектър да се въведат правила, съгласно които предприятията ще могат да кандидатстват и получават временни разрешения без да възникват потенциални конфликти, основаващи се на неравнопоставеност и преференциални права.

При всички случаи за реализацията на намеренията на КРС по отношение издаването на временни разрешения и условията за получаването им, трябва да се обърне внимание върху правната им уредба, тъй като в действащата нормативна уредба няма заложени подобни ограничения, което е предпоставка за съдебно атакуване

	<p>на решенията на КРС от всяко едно предприятие, на което не бъде удовлетворено искането за разрешение в съответния обем, срокове и т.н.</p> <p>Що се отнася до разпространението по цифров способ на радиопрограми по технологията T-DAB/T-DAB+, споделяме становището на КРС, че на този етап не следва да издава временни разрешения. Това е нова за България технология за разпръскване на радиосигнали, чието развитие ще зависи пряко от нейното възприемане и използване от потребителите. Като за всяко ново техническо въвеждане ще са необходими както време, така и инвестиции в оборудване от страна на потребителите за да може да бъдат оценени неговите предимства и да бъде осигурена възможност за бъдещото му развитие. Липсата на лицензирано съдържание, което да бъде излъчвано, както и на стратегия в областта на наземното цифрово радиоразпръскване на радиосигнали, към момента се явява пречка за развитието на технологията T-DAB+, въпреки наличието на свободен честотен ресурс и проявения интерес от бизнеса към нейната реализация. Поради това, действително са необходими действия за приемане на стратегия за въвеждане на цифрово радиоразпръскване на радиосигнали, правилно планиране и разпределение на необходимия радиочестотен спектър, създаване на условия за изграждане на цифрови мрежи с национално, така и с регионално покритие.</p>		
„А1 България“ ЕАД	<p>В проекта на документа е посочено от КРС, че с <i>„цел осигуряване на условия за ефективно ползване на радиочестотния спектър Комисията за регулиране на съобщенията счита че не е налице необходимост от издаване на временни разрешения в обхвати 1800 MHz, 2 GHz и 2.6 GHz“.</i></p> <p>А1 е на мнение, че при изключително динамичното развитие на технологиите в сектора, хардуерните и софтуерни надстройки и навлизането на нови функционални характеристики, спирането на издаване на временни разрешителни за тестове в честотни обхвати 1800/2100/2600 MHz може да доведе до невъзможност предприятията да добият реална представа за пълните възможности на системите си и за потенциалните проблеми, които биха се появили в мрежа при бъдещо използване на свободен честотен ресурс от различни обхвати. Обръщаме внимание, че тестовете са насочени към използване на текущия ресурс с възможен такъв за ново придобиване, като в основната си част тестовете са насочени към така наречената технология „обединение на честоти“, както и към методи и начини за динамично разпределение на трафика между честотните ленти и капацитети.</p>	Приема се по принцип	Отразено в т. IV, т. 3.3.

	<p>Издаването на временни разрешения е правна възможност, установена от Закона за електронните съобщения и тя не зависи от обстоятелства, извън изрично посочените в чл. 109 и следващите от ЗЕС. Законодателят е предвидил достатъчно изисквания към предприятията, искащи временно ползване на ресурса, така че да се гарантира, че с въпросните разрешения няма да има злоупотреби.</p> <p>С оглед изложеното по-горе, то смятаме че КРС следва да преразгледа предложеното си, като се помисли за издаване на временни разрешения, които да съдържат повече детайли по отношение на възможностите за използване на спектъра.</p>		
5. Национална и международна координация на радиочестотния спектър			
<p>„Теленор България“ ЕАД</p>	<p>В допълнение към горното, като слабост на Политиката отчитаме и липсата на ясни и конкретни ангажименти за осъществяването на по-задълбочена координация и сътрудничество между КРС и останалите компетентни административни органи, доколкото Комисията не би могла да инициира самостоятелно и не е компетентна да извърши всички необходими действия за освобождаване на спектър.</p> <p>Позицията на Теленор е, че залагането на подобни ангажименти в Политиката би способствало за установяването на по-голяма предвидимост и сигурност, респективно за постигането на ефективно управление на спектъра - особено в контекста на съществуващите от години затруднения в обхватите 700 MHz, 800 MHz и 1800 MHz. Считаме, че наличието на ясни ангажименти за координиране и сътрудничество ще стимулира допълнително процеса по освобождаване на спектъра и в крайна сметка ще допринесе за ефективното управление на спектъра (напр. наличието на ангажименти за по-задълбочено и тясно сътрудничество между КРС, Министерство на отбраната, Министерството на финансите и участниците на пазара във връзка с обхватите 700 и 800 MHz би могло да има положителен ефект за по-бързото освобождаване на спектъра в тези обхвати).</p> <p>Разписването на ясни ангажименти за координация и сътрудничество между КРС и участниците на пазара също би имало позитивно влияние върху сектора (напр. ангажименти за сформирани работни групи, срещи, публични обсъждания между Комисията, операторите и други компетентни органи, на които да се обсъждат възможните действия и да се изясняват проблемните за сектора въпроси). Така би било възможно да се постигне повече предвидимост и прозрачност за целия сектор, респективно ще се насърчи по-бързото и ефективно разрешаване на важни въпроси за индустрията.</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Предложението е отразено в т. IV, т. 5 от политиката.</p> <p>КРС извършва дейности по координация и сътрудничество в рамките на своите правомощия по ЗЕС, с останалите компетентни административни органи.</p> <p>В тази връзка от страна на Комисията многократно са давани предложения и становища в рамките както на Съвета по националния радиочестотен спектър, така и на междуведомствени работни групи, касаещи необходимостта от освобождаване на радиочестотен спектър за граждански нужди.</p> <p>Също така многократно са изпращани писма както до Министерския съвет, така и до Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията, което е политикоопределящият орган в областта на електронните съобщения, Министерство на отбраната, Министерство на вътрешните работи, Министерството на финансите, в които се обръща внимание на необходимостта от освобождаване на спектър с цел осигуряване на неговото хармонизирано използване и насърчаване на единния Европейски пазар.</p> <p>Тези действия в значителна степен са спомогнали за освобождаването на хармонизиран честотен ресурс за граждански нужди. Като примери за това могат да се посочат обхвати 169 MHz, 700 MHz, 800 MHz и 2500-2690 MHz.</p> <p>Предвид това дори без изрично въвеждане в Регулаторната политика на конкретни ангажименти, КРС извършва необходимите дейности от своята компетенция, свързани с освобождаването на честотен ресурс, ползван от националната сигурност.</p>

	<p>Предвид горното, Теленор намира за необходимо да се предвидят ясни ангажименти за осъществяването на ефективна и ползотворна координация между компетентните органи, които да способстват за освобождаването на спектъра за граждански нужди като един от основните елементи в процеса на управление на радиочестотния спектър.</p>		<p>В Регулаторната политика няма как да се въведат ангажименти на компетентни органи, различни от КРС, които да способстват за освобождаването на спектъра за граждански нужди. Считаме, че Комисията не трябва да определя задачи на други компетентни органи. Комисията, в стремежа си да работи в тясно сътрудничество с участниците на пазара и компетентните административни органи, предприема действия по организиране и участие в срещи и провеждане на кореспонденция по съществени за телекомуникационния сектор въпроси. Задълбоченото сътрудничество е важен фактор за развитието на сектора и Комисията води активен диалог със заинтересованите страни.</p>
--	--	--	---

ОТНОСНО т. V. ПРЕГЛЕД НА ИЗПОЛЗВАНЕТО НА РАДИОЧЕСТОТНИЯ СПЕКТЪР ЗА ГРАЖДАНСКИ НУЖДИ ОТ 2016 г.

1. Наземни мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги

1.2. Обхвати 900 MHz и 1800 MHz

<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>Както вече нееднократно заявихме, утвърдената европейска практика показва, че достатъчен ресурс, който да осигури надеждно функциониране на електронните съобщителни мрежи в обхват 1800 MHz и съответно качеството на предоставяните чрез тях услуги, предимно е разпределеният на ленти с ширина 2x20 MHz или по-широки такива. Това се налага от изискванията на технологията, чието оптимално ползване изисква такъв капацитет от ресурс и цели разгръщане на високоскоростни съобщителни мрежи, които да успеят да задоволят потребителските нужди и желанието на предприятията да предлагат иновационни услуги. Мнението ни е, че предоставяне на свободния спектър на блокове под 5 MHz няма да позволи разгръщането на потенциала на LTE технологията, която изисква лента от 2x20 MHz за оптималното си функциониране.</p> <p>При текущото разпределение от 2x15 MHz/FDD предприятията, които вече са използвали ефективно предоставения им спектър се нуждаят допълнително от 2x5 MHz, за да са в състояние да обезпечат предоставянето на по-високи скорости до 150 Mbps, тъй като това е в спецификацията на LTE технологията. И трите големи мобилни предприятия подадоха заявления за получаване на допълнителен ограничен ресурс - радиочестотен спектър, с който да бъдат допълнени издадените им разрешения в обхват 1800 MHz. Същите няма да ползват предоставения нов спектър отделно и самостоятелно, а като блокове с предоставеният им вече такъв, т.е. видно е, че следва да се проведе процедура по предоставяне на допълнителен спектър, който ще подпомогне развитието на мрежите им.</p> <p>Приветстваме намерението на КРС да предприеме действия, с които да осигури ефективно използване на радиочестотния</p>	<p><i>Приема се</i></p>	<p>В раздел VII (Основни задачи) са включени конкретни действия, които ще бъдат предприети с цел ефективно използване на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz.</p>
--	---	-------------------------	--

	<p>спектър в обхват 1800 MHz, макар и след констатацията със седем годишно закъснение за неефективното ползване от страна на две предприятия на ценен ресурс в този обхват. Необходимостта да бъде извършено преразпределение на предоставения на предприятията честотен ресурс е крайно належаща, тъй като поради провежданата до момента политика и неефективното разпределение на честотите в този обхват, българския потребител няма възможност да ползва върховите възможности на 4G мрежите, въпреки направените огромни инвестиции от трите големи мобилни оператори в България.</p> <p>В проекта на Регулаторна политика обаче не са посочени срокове, в което може да се очакват съответните действия, респ. да се очаква възможността от преразпределение на ресурса между предприятията. Огромното закъснение в решаването на този проблем, както и належащото ползване на ресурса в този обхват за развитие на мрежите, предполага спешни мерки от страна на КРС. Още повече, практиката показва, че такъв тип административни дейности на регулатора най-често са предмет на продължителни съдебни спорове, които биха могли да надхвърлят хоризонта на самата Регулаторна политика.</p> <p>Предвид изложеното сме на мнение, че би било добре КРС да се ангажира с конкретни срокове за предприемане на действията по осигуряване на ефективно и ефикасно ползване на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz.</p>		
<p>„Теленор България“ ЕАД</p>	<p>За инвестирането в нови мрежи и технологии операторите се нуждаят от една стабилна и сигурна регулаторна среда, която включва, наред с всичко останало, осигуряване на ефективно и ефикасно използване на спектъра и предвидимост при разпределянето на спектъра.</p> <p>Теленор изцяло споделя позицията, изразена в Политиката, че се наблюдава неефективно използване на предоставен спектър в част от най-важните обхвати за развитие на мрежите (напр.: 700 MHz, 800 MHz, 1800 MHz, 2600 MHz, 3500 MHz), което се дължи на ненавременен плащане за предоставен спектър, неефективно използване, блокиране от административни органи, т.н. В тази връзка намираме за изключително важно предприемането на всички законосъобразни възможности за освобождаване и разпределяне на неефективно или неефикасно използван или блокиран ресурс във всички обхвати, необходими за въвеждане на нови технологии.</p> <p>Изразените в този смисъл намерения от страна на КРС в Политиката са положителна стъпка и Теленор подкрепя иницирирането на действия в тази насока.</p>	<p>-</p>	<p>Предприятието подкрепя намеренията на КРС, изразени в Политиката. Няма конкретно предложение за промяна на текстове.</p>

	<p>В този смисъл е и изразеното от КРС в проекта на Регулаторна политика становище по отношение на спектъра в 1800 MHz³. КРС сама посочва, че по отношение на спектър, който е блокиран или чрез който не се предоставят ефикасно и ефективно услуги на множество абонати (така например, в проекта на Политиката изрично се посочва, че броят на абонатите на някои предприятия, сравнен на базата на 1 MHz ползван ресурс е много по-нисък от този на останалите) следва да се предприемат действия за освобождаването му. Теленор оценява тази позиция и подкрепя намеренията на регулатора за предприемане на действия, с които да осигури ефективно използване на радиочестотния спектър както в този, така и във всички останали обхвати.</p> <p>Законът за електронните съобщения предвижда редица хипотези за прекратяване на действието на вече издадени разрешения за ползване на радиочестотен спектър, вкл. отнемане на издадени разрешения при неспазване на поети от предприятията задължения или при установени системни нарушения на едно и също условие от издадени разрешения за ползване на предоставен индивидуално определен ограничен ресурс (например: нарушения на задълженията за осигуряване на определен процент мрежово покритие по население, които се залагат в разрешенията за ползване на КРС), поради което е целесъобразно да се извърши внимателен анализ и преценка за тяхната приложимост по отношение на предприятията, които не ползват ефективно/ефикасно ресурса, съответно да се пристъпи към прилагане на предвидените в закона мерки.</p>		
1.3. Обхват 2 GHz			
<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>Потвърждаваме виждането си, което се споделя и от КРС, че за осигуряване на ефективно използване на радиочестотния спектър в обхват 2 GHz свободният ресурс следва да бъде предоставен на действащите мобилни предприятия. Това е важна предпоставка за предприятията за развитие на мрежите и разширяването на портфолиото от услуги, още повече с оглед липсата на достъп до по-привлекателен, от гледна точка възможностите за предоставяне на LTE, спектър, напр. в обхват 800 MHz. Предоставянето на такъв ресурс на ново предприятие ще „блокира“ спектъра, докато предоставянето му на вече действащо предприятие с налична клиентска база, ще даде възможност за развитие и модернизиране на вече функционираща мрежа, за да може да се повиши качествено на услуги за потребителите. В тази връзка потвърждаваме принципен интерес към придобиване на допълнителен блок от 2x5 MHz в обхват, който да е съседен на вече предоставения и да образува</p>	-	<p>Предприятието подкрепя намеренията на КРС, изразени в Политиката. Предложението е констатация и не съдържа конкретни предложения за промяна в текстовете.</p>

³ Стр. 13 от проект на Решение за приемане на Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър, публикуван тук: http://crc.bg/files/bg/Reshenie_Policy_2018_zasedanie_23112018_28.11.2018.pdf

	непрекъснатата честотна лента с него.		
1.4. Обхват 3.6 GHz			
„Теленор България“ ЕАД	На следващо място, подкрепяме и заявените намерения за предприемане на действия за изменение на Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги, с оглед създаване на условия за въвеждане на 5G мрежи в България в обхвата 3.6 GHz.	-	Предприятието подкрепя намеренията на КРС, изразени в Политиката. Предложението е констатация и не съдържа конкретни предложения за промяна в текстовете.
1.5. Обхват 2.6 GHz			
„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД	От гледна точка на техническите характеристики на мрежите, ползването на този обхват създава добри предпоставки да увеличаване капацитета на мрежите в силно застроените градски зони, което пък го прави неприложим за изграждане на национални мрежи. Независимо от намалението в таксите за ползване на този спектър, размерът на годишната такса в България остава висок, в сравнение с другите страни, което рефлектира върху способността за поемане на инвестиции от участниците на пазара. Ползването от предприятията на ограничен ресурс, различен от вече притежавания от тях, е свързано с големи и понякога неоправдани инвестиции в изграждане, оборудване, административни и правни действия, вкл. реализация на строежи, което по правило съдържа тромави и финансово утежняващи процедури. Поради това, позитивно влияние върху инвестициите в телекомуникационния сектор ще бъде реализирано посредством намаляване на дължимите такси, което ще увеличи възможностите за предоставяне на потребителите на качествени услуги на конкурентни цени.	<i>Приема се по принцип</i>	В Политиката е предвидено КРС да направи цялостен преглед на Тарифата с цел вземане на решения за бъдещите действия на комисията, свързани с определяне размера на таксите.
„А1 България“ ЕАД	По отношение на спектъра в обхват 2.6 GHz А1 многократно е заявявало своето становище, че въпреки текущото намаление на еднократната и годишната такси за този обхват, те все още са високи и не отразяват адекватно възможностите, които предоставя тази честотна лента. Очакваме допълнително преразглеждане на таксите, като сме посочили ниво на годишната такса, която считаме за по-справедлива и обоснована. На следващо място следва да посочим, че разгръщане на мрежи в обхват 2.6 GHz при текущите нива на EMF защитни зони, които са в пъти по стриктни от общоприетите от International Commission on Non-Ionizing Radiation Protection (ICNIRP), както и разрешителния режим за изграждане и надграждане на мрежи, е почти невъзможно в обозрим срок и разумни разходи.	<i>Приема се</i>	Отразено в т. IV, т. 5 на Политиката. В Политиката е предвидено КРС да направи цялостен прегледа на Тарифата с цел вземане на решения за бъдещите действия на комисията, свързани с определяне размера на таксите. По отношение на електромагнитните полета (ЕМП) и разрешителните режими за изграждане и надграждане на мрежи, КРС не е компетентна. В Политиката е въведен текст, съгласно който се предвижда да бъдат предприети действия по уведомяване на съответните институции за получените предложения. Политиката е изготвена с цел да се набележат основните дейности, които КРС трябва да извърши във връзка с осигуряването на ефективно управление на радиочестотния спектър.
1.6. Обхват 800 MHz			
„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД	Проблемите, свързани с радиочестотния спектър в този обхват са предмет на дългогодишни дискусии между държавните органи,	<i>Приема се по принцип</i>	Отразено е в т. IV, т. 5 на Политиката, където са въведени текстове, съгласно които КРС следва да провежда дейности,

а компания“ ЕАД	<p>регулатора и мобилните предприятия, но за съжаление до настоящия момент все още не е намерен точния механизъм, по който ресурсът да бъде освободен за граждански нужди, а свободният такъв да бъде усвоен.</p> <p>Както вече беше коментирано, осигуреният спектър само от 2x10 MHz сам по себе си е недостатъчен за да задоволи реалните потребности на всички мобилни предприятия, което понижава добавената стойност на ресурса. Поделените този ресурс предприятия няма да могат осезаемо да разгърнат потенциала на мрежите си и съответно да предоставят качествени услуги в сравнение с европейските си партньори. За предоставяне на мобилна услуга с необходимото качество, която да посрещне потребителските нужди за едно предприятие е необходима честотна лента от 10 MHz. Единствено по този начин ще бъдат постигнати максимални скорости с конкурентно качество на предоставяните в Европейския съюз мобилни услуги по стандарт LTE.</p> <p>БТК продължава да застъпва мнението, че с цел стимулиране на безжичните широколентови услуги, насърчаване на иновациите, инвестициите и развитието на ефективен конкурентен пазар следва да бъдат предприети своевременни действия по цялостното освобождаване на спектъра от обхват 800 MHz.</p> <p>Относно записаната в проекта констатация за непостигнато съгласие между мобилните предприятия и Министерството на отбраната за провеждане на тестове за проверка на работата на съоръженията в този обхват в реални условия, считаме, че не следва да бъде в съдържанието на Регулаторната политика. На първо място постигането на споразумение между посочените страни е динамичен процес, чиито резултат може да се промени в сравнение с настоящия момент, поради което не би следвало да има категоричност в посочената констатация. На второ място, считаме, че политиката трябва да покаже ангажимента и действията на КРС за разрешаване на проблема в бъдеще, а не само отразяването на съществуващото към момента неблагоприятно положение за всички заинтересувани страни. БТК е готово да сътрудничи и в бъдеще по всички въпроси и възможности относно постигане на оптимален вариант между страните за проверка на непрекъснатостта и качеството на бъдещите услуги, които могат да се предоставят чрез спектъра.</p>		<p>целящи освобождаване на хармонизиран на Европейско ниво радиочестотен спектър, какъвто е и обхват 800 MHz, както и текстове, касаещи организирането на работни групи и срещи. Текстът, свързан с непостигнато съгласие между мобилните предприятия и Министерството на отбраната е отпаднал от Политиката. Отражено в т. V, т. 1.6.</p> <p>Комисията, в стремежа си да работи в тясно сътрудничество с участниците на пазара и компетентните административни органи, предприема действия по организиране и участие в срещи и провеждане на кореспонденция по съществени за телекомуникационния сектор въпроси. Задълбоченото сътрудничество е важен фактор за развитието на сектора и Комисията води активен диалог със заинтересованите страни.</p>
„Теленор България“ ЕАД	<p>По отношение на обхвата 800 MHz Теленор застъпва становището на КРС, че спектърът в момента е крайно недостатъчен за предприятията и са необходими поне 2x10 MHz за едно предприятие от този обхват. Ето защо, Теленор счита, че е абсолютно наложително да се предприемат, колкото се може по-скоро, действия за освобождаването на обхват 800 MHz за граждански нужди, в т.ч.</p>	<i>Приема се</i>	<p>Отражено е в т. IV, т. 5 на Политиката, където са въведени текстове, съгласно които КРС следва да провежда дейности, целящи освобождаване на хармонизиран на Европейско ниво радиочестотен спектър, какъвто е и обхват 800 MHz, както и текстове, касаещи организирането на работни групи и срещи.</p>

	<p>за предприемане на действия, свързани с издаване на временни разрешения за ползване на радиочестотен спектър за провеждане на съвместни тестове, след постигане на споразумение между Министерството на отбраната и мобилните предприятия и предоставяне на радиочестотни ленти 811-821 MHz и 852-862 MHz на предприятията, при условие че се докаже липса на смущения в работата на военното радио оборудване.</p>		
„А1 България“ ЕАД	<p>Цифровият дивидент е ключов фактор за развитието на сектора, на електронните съобщения. Подходът и принципите на управление на цифровия дивидент, възприемани от оправомощените държавни органи и институции, ще окажат пряко влияние както върху състоянието на пазара на електронни съобщителни услуги, така и върху възможностите и гаранциите за защита на потребителския интерес и осигуряване на достъп на населението и бизнеса до иновативни и качествени електронни съобщителни услуги. Важен факт е, че към момента на територията на Република България са освободени само 2x10 MHz в този честотен обхват, които са крайно недостатъчни, с оглед броя на пазарните участници. Освен това, е невъзможно да се постигне градивен диалог с Министерството на отбраната, по отношение на необходимите тестове дори в тези 2x10 MHz.</p> <p>Необходимо е да бъде намерено ефективно решение за своевременно освобождаване на спектъра, разписване на конкретни стъпки и категоричен краен срок за изпълнението им. Възможен подход е предоставянето на за ползване на 2x30 MHz на българските оператори, като се въведат т.нар. санитарни зони около обектите/летищата на Министерство на отбраната. Налице е европейска практика в тази посока, която е показала своята ефективност. Предоставянето на спектъра в 800 MHz трябва да предхожда това в 700 MHz, тъй като той е спектър за осигуряване на покритие за развитие на услугите в 4G-мрежите и предпоставка за създаване на потребителско търсене на услуги с висока скорост и висока резолюция</p> <p>В тази връзка, напълно споделяме извода, че <i>„освободеният спектър в обхват 800 MHz е крайно недостатъчен от гледна точка на броя на предприятията и степента на развитие на пазара и потребителското търсене на висококачествени съобщителни услуги. Предвид това считаме, че целият ползван за национална сигурност честотен ресурс в обхват 800 MHz следва да бъде освободен за граждански нужди“.</i></p>	<i>Приема се по принцип</i>	<p>Отразено е в т. IV, т. 5 на Политиката, където са въведени текстове, съгласно които КРС следва да провежда дейности, целящи освобождаване на хармонизиран на Европейско ниво радиочестотен спектър, какъвто е и обхват 800 MHz, както и текстове, касаещи организирането на работни групи и срещи. Географско разделяне е един от начините за съвместно ползване на спектър, което като начална стъпка, би могло да доведе до ефективно използване на спектъра в обхвата. Комисията подкрепя подобно решение, но счита, че за удовлетворяване на нуждите, целият честотен ресурс, ползван за национална сигурност, следва да бъде освободен за граждански нужди.</p>
1.7. Обхват 700 MHz			
„Българска телекомуникационн	<p>Съгласно Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz най-късно</p>	-	<p>Предприятието подкрепя намеренията на КРС, изразени в Политиката. Предложението е констатация и не съдържа</p>

<p>а компания“ ЕАД</p>	<p>към 30 юни 2020 г. държавите членки трябва да допуснат използването на радиочестотната лента 694-790 MHz (обхват 700 MHz) за наземни системи, позволяващи предоставяне на безжични широколентови електронни съобщителни услуги.</p> <p>За целите на Регулаторната политика следва да се отбележи, че с Решение № 887 от 6 декември 2018 година Министерския съвет вече прие Национална пътна карта за изпълнение на задълженията на Република България по Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz в Съюза. Според посоченото в пътната карта следва да бъде осигурен честотен ресурс от 2x20 MHz (ленти 703-723 MHz и 758-778 MHz), като по този начин в обхват 700 MHz от възможните 6 дуплексни ленти от по 5 MHz, съгласно разпределението на честотните блокове в приложението на Решение (ЕС) 2016/687, за наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги с дуплексен режим на работа могат да бъдат осигурени 4 дуплексни ленти по 5 MHz (2x20 MHz). Минимално необходимият ограничен ресурс който е необходим за да се изгради пълноценно функционираща LTE мрежа обаче е 2x10 MHz за едно предприятие, поради което свободния ресурс ще може да се ползва само от две от мобилните предприятия, което на практика би изкривило конкуренцията на пазара тези услуги. Споделяме изцяло мнението на МС, изложено в пътната карта, че за да се подпомогне развитието на вътрешния пазар на електронни съобщения, като се осигури достатъчен ресурс за разгръщане на пълноценни мрежи, следва целият ползван от Министерство на отбраната честотен ресурс в обхват 700 MHz да бъде освободен за граждански нужди.</p>		<p>конкретни предложения за промяна в текстовете В т. IV, т. 5 на Политиката, са въведени текстове, съгласно които КРС следва да провежда дейности, целящи освобождаване на хармонизиран на Европейско ниво радиочестотен спектър, какъвто е и обхват 700 MHz, както и текстове, касаещи организирането на работни групи и срещи.</p>
<p>Сдружение за електронни комуникации</p>	<p>Предлагаме към т.1.7. на раздел V, относно обхват 700, да бъдат включени <u>възможностите за използване на системи за широколентов пренос на данни на честотната лента 470-694 MHz за вторично ползване по стандарт EN 301 598.</u> Това предложение вече бе отправено от СЕК в писмо с вх. на КРС № 12-00-1940/14.06.2017 г.</p> <p>Считаме, че посочения радиочестотен спектър е ценен ограничен ресурс и поради тази причина е необосновано да стои неизползван. Серията стандарти IEEE 802.22, 802.11af хармонизирани за ЕС от ETSI EN 301 598 са технологията, използваща „бели пространства“ (white gaps or spots, която може да се опише като софтуерно радио (cognitive radio), при което радиопредавател променя характеристиките на своите сигнали по програмен път. Стандартът е въведен с абривиатура БДС EN 301 598 в България от 2014 г. Когнитивните радиосистеми установяват разпределени за друга употреба, но неизползвани в момента за неа части от радиочестотния спектър от 54 до 862 MHz, и</p>	<p><i>Не се приема</i></p>	<p>Към настоящия момент КРС извършва дейности, свързани с промяната на използваните от предприятие телевизионни канали в честотния обхват 470-694 MHz. Тези дейности са с цел изпълнение на задачите, които комисията следва да изпълни по Националната пътна карта за изпълнение на задълженията на Република България по Решение (ЕС) 2017/899 (Решение № 887 от 6 декември 2018 година на Министерския съвет).</p> <p>След приключване на процеса по мигриране на мрежите за наземна цифрова телевизия от радиочестотна лента 694-790 MHz в лента 470-694 MHz, последната ще продължи да се използва за наземна цифрова телевизия и за нуждите на МО. Предвид изложеното, към настоящия момент не се предвижда честотен ресурс от обхват 470-694 MHz да се използва от мрежи, работещи по стандарта БДС EN 301 598.</p>

	<p>чрез технологията на софтуерното радио се възползват незабавно от тях.</p> <p>Съгласно План за въвеждане на наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване (DVB-T) в Република България (обн. ДВ, бр. 75 от 27.08.2013 г.) от 30.09.2013 г. използваните канали за наземно цифрово телевизионно радиоразпръскване по градове са 28 броя - от 21 до 48 канал, включително в честотния диапазон от 470 до 694 MHz.</p> <p>При териториално разпределение от 1 канал на град и средно 3 съседни града на разстояние до 50 км, получаваме в най-натоварения сценарий 4 канала заети. Остават средно 23 канала свободни във всяка точка на България. Стандарта работи на принципа „първо слушай -после излъчвай“ така, че няма опасност от интерференция.</p> <p>Конкретното ни предложение е за използване на честотните ленти на свободните телевизионни канали в цялата страна, за изграждане на мрежа по стандарта <u>EN 301 598. за широколентов пренос на данни.</u></p> <p>За конкретна реализация е необходима база данни за свободния спектър. СЕК поема инициативата да съдейства за обединяването на заинтересованите оператори с цел изграждането ѝ.</p> <p>Честотния диапазон използван за цифрово телевизионно разпръскване има много добро проникване и скорост достатъчна за масовите услуги, поради което възможността за използването му би довела до позитиви за крайните потребители.</p>		
„Теленор България“ ЕАД	<p>По отношение на обхвата 700 MHz Теленор подкрепя намеренията на КРС и счита, че регулаторът трябва да започне възможно най-скоро конкретни действия за изменението на Техническите изисквания за работа на наземни мрежи, позволяващи предоставянето на електронни съобщителни услуги, съответно Тарифата за таксите.</p> <p>Последното е в унисон с приетото от Министерски съвет Решение на МС № 887 от 6 декември 2018 година за приемане на Национална пътна карта за изпълнение на задълженията на Република България по Решение (ЕС) 2017/899 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за използването на радиочестотна лента 470-790 MHz в Съюза („Национална пътна карта“). В тази връзка КРС следва да си постави за цел стриктното спазване на заложените в Националната пътна карта срокове, за да осигури предвидимост за целия сектор.</p>	<i>Приема се по принцип</i>	В Регулаторната политика са поставени посочените от предприятието задачи.
1.8. Обхват 1.5 GHz			
„А1 България“ ЕАД	<p>Предвид факта, че тези честотни обхвати са напълно непознати за всяко от действащите предприятия на пазара, както и факта че тяхното използване крие доста неизвестни по отношение на разпространението на радио вълните и взаимодействието им с другите активно ползвани честотни ленти, то считаме че ограничението за</p>	-	Няма конкретно предложение.

	тестване само в определени населени места или географски райони крие риск от възникването на редица проблеми. Проявлението им, може да остане незабелязано при определени географски релефи, различна степен на застрояване и урбанизация на населените места, различен профил на натовареност на базовите станции и/или различните честотни и конфигурационни комбинации. Тъй като предприятията използват оборудване, произвеждано от различни доставчици, което има своите специфични характеристики, параметри и функционални особености, то рискът от потенциални скрити проблеми се увеличава. Смятаме, че тестовете трябва да се провеждат на територията на цялата страна за всяко от предприятията, като регулирането може да става с контрол на количеството спектър, с който всеки оператор ще тества.		
1.10. Развитие на мрежите от четвърто поколение (LTE)			
„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД	<p>Развитието на LTE мрежите би трябвало да е основен приоритет в Политиката, чиято реализация да бъде обезпечена с конкретни действия за ефективно използване на обхватите, даващи възможност за предоставяне на такива услуги. Действително тенденцията, наблюдавана и на европейско ниво, в повечето случаи показва развитие на широколентови мобилни мрежи от ново поколение чрез ползване ресурс от обхвати 800 MHz, 1800 MHz, 700 MHz. БТК е изразила принципния си интерес и към обхвати обхвати 2 GHz и 2.6 GHz, като в рамките на настоящото обсъждане сме посочили своето виждане по отношение на тях.</p> <p>Що се отнася до обхват 1,5 GHz ползването му изисква цялостно преизграждане на мрежите, за което са необходими както значителни по размер инвестиции, а също липсват и оперативно съвместими устройства, които да функционират в тези ленти. Фактът, че този спектър не може да бъде използван самостоятелно, липсата на разработени/имплементирани мрежови продукти и крайни устройства, както и необходимостта от прекомерни по своя размер инвестиции обуславят липсата на интерес към настоящия момент.</p> <p>Отново следва да отбележим, че поради спецификата на изграждане на високоскоростни мрежи, забавянето на процеса по освобождаване на обхвати 800 MHz и 700 MHz оказва негативно влияние не само върху развитието на новите технологии в страната, но може да въздейства неблагоприятно и върху интереса към други обхвати.</p>	-	Няма конкретно предложение.
4. Позиции на геостационарна орбита			
„ЕндуроСат“ АД	След справка с проекторешението, считаме че предложената Регулаторна политика: 1. Е съобразена с новостите при мобилните комуникации (5G);	<i>Не се приема</i>	Радиочестотна лента 2025-2110 MHz е определена за използване за електронни съобщителни мрежи за производство на програми и провеждане на специални

	<p>2. Отчита факта, че вече има изведени два български сателита в орбита, което предполага увеличаване значително интензивността на процеса по Координация;</p> <p>3. Цели осигуряване защитата на българските спътникови системи, което е предпоставка за тяхната успешна реализация, което от своя страна ще създаде условия за развитие на конкуренцията при осъществяване на електронни съобщения.</p> <p>Имайки предвид горното, е необходимо да се отчете и обстоятелството, че спътниците от негеостационарна (ниско-земна) орбита за своята комуникация (свързаност със земята) широко използват S-band (2025-2110 MHz; 2200-2290 MHz), X-band (8025-8400 MHz), Ku-band и др. обхвати.</p> <p>Във връзка с това, предлагаме да се разгледа възможността за използване на тези обхвати за граждански цели - и по-специално 2025-2110 MHz за комуникация земя-космос.</p> <p>В Националния план за разпределение на радиочестотния спектър (обн. ДВ бр.60/2004г.) е специфицирано, че този обхват е определен за използване за "граждански" цели, споделено с цели за „националната сигурност“. В допълнение, от забележка №155 от Националния план е видно, че този обхват, наред с гражданските цели, е определен и за тактически радиорелейни системи за националната сигурност.</p> <p>Същевременно, в Технически изисквания за работа на електронни съобщителни мрежи от радиослужби неподвижна-спътникова, подвижна-спътникова и съоръженията, свързани с тях, приети от КРС, въпросният обхват не е включен. Това би означавало, че по формални причини не може да бъде издаден лиценз за използване на този обхват за граждански цели (научни, изследователски, експериментални, иновационни и др.).</p> <p>Предвид анализа ни на световния опит в областта на нано-спътниците, тези обхвати са широко използвани (вкл. споделено с цели от националната сигурност и отбраната). Евентуалната невъзможност за използване на този обхват от страна на български субекти, би ошеетило и страната ни в глобалния процес по изследване на космоса.</p> <p>По тази причина предлагаме и очакваме Комисията да преразгледа този обхват като го предвиди (или части от него) за граждански цели на територията на страната или в отделни райони/обекти от нея. Този въпрос може да бъде включен в проекто-решението за приемане на Регулаторна политика за управление на радиочестотния спектър.</p> <p>Готови сме да окажем съдействие и/или да проведем среща по този въпрос.</p>		<p>събития (PMSE), SAP/SAB, включително ENG/OB и за тактически радиорелейни линии.</p> <p>Радиочестотна лента 2200-2290 MHz е определена за използване за тактически радиорелейни линии.</p> <p>Радиочестотна лента 8025-8400 MHz и Ku обхвата вече са определени за използване за граждански цели.</p>
Сдружение за електронни	Предлагаме в Проекта да бъде отбелязана необходимостта от създаването на подходящи регулаторни условия за развитието на	<i>Приема се</i>	Отразено в т. V, т. 4. КРС създава облекчени условия за осъществяване на

комуникации	<p>сателитните комуникации.</p> <p>Както вече имахме възможност да комуникираме с Комисията, за да се задоволи постоянно нарастващата в световен мащаб нужда от пренос на големи обеми от данни, развитието на сателитните комуникации в последните години очертава няколко тенденции.</p> <p>На първо място, геостационарните системи от традиционна архитектура, използваща широкообхватно (в географско отношение) излъчване преминават към клетъчна архитектура с малки географски съсредоточени лъчи, позволяващи преизползване на честотите на същия принцип като наземните мобилни мрежи. Това са т.нар. HTS спътници (High throughput satellites). Втората тенденция е свързана с разгръщане на мрежи от ниско летящи, много на брой малки спътници със значително по-ниска цена спрямо неподвижните сателити на геостационарна орбита. Това са т.нар. Low-earth orbiting (LEO) small satellites или nano satellites. Третата тенденция е насочена към усвояване на все по-високи радиочестотни диапазони и все по-широка радиочестотна лента.</p> <p>На посочените три технологични тенденции се базира значителното увеличение на информационния капацитет на спътниковите мрежи, за да има възможност да бъде задоволено нарастващото търсене. Посоченото обуславя и нарастване на нуждата от множество географски разделени приемо-предавателни земни станции, които да осигурят необходимата връзка на спътниците с наземната инфраструктура.</p> <p>Същевременно нивото на таксите за ползване на ограничен ресурс-радиочестотен спектър в България, не дава възможност за разгръщане на големи проекти, които да предложат услуги на конкурентни цени. Значителна пречка се явяват по-ниските такси за ползване на еквивалентен честотен ресурс в съседни на България държави.</p> <p>С оглед изложеното, считаме за важно в основополагащия за КРС документ - Регулаторната политика, да бъдат заложили цели и действия, които да способстват развитието на този сегмент от услуги и да гарантират ефективно използване на честотния ресурс.</p>		електронни съобщения чрез определени земни станции (LEST (Low e.i.r.p. Satellite Terminals) и HEST (High e.i.r.p. Satellite Terminals) терминали, земни станции на борда на плавателни съдове (ESV) и въздухоплавателни средства (AES), земни станции, монтирани на влакове и превозни средства, транспортируеми земни станции за репортажни цели SNG TES, некоординирани земни станции от неподвижна спътникова радиослужба, включително станции с висока плътност HDFSS, земни станции на мобилни платформи ESOMPs, работещи с геостационарни спътникови мрежи и негеостационарни спътникови мрежи). За използването на радиочестотен спектър от тези земни станции не е необходимо издаване на разрешение и съответно предприятията не дължат никакви такси за тяхната експлоатация при условие, че се спазват изискванията, посочени в Правилата за осъществяване на електронни съобщения чрез радиосъоръжения, които ползват радиочестотен спектър, който не е необходимо да бъде индивидуално определен.
ОТНОСНО т. VI. ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА			
1. Подновяване на съществуващи права за ползване на хармонизиран радиочестотен спектър			
„А1 България“ ЕАД	В проекта на документа изрично е посочено, че съгласно Европейския кодекс за електронни съобщения, подновяването на права за ползване на радиочестотен спектър следва да бъде предмет на открита, недискриминационна и прозрачна процедура въз основа на преглед на изпълнението на условията на съществуващите права (условията в разрешенията), като се предвижда възможността да се включат и други заинтересувани предприятия. Според нас, това би било логично само,	<i>Приема се по принцип</i>	Не е предмет на Политиката

	<p>ако предоставеният честотен ресурс се е използвал неефективно до момента на изтичане на срока на валидност на текущото разрешение. В противен случай е налице реална възможност действащите доставчици, които обслужват милиони крайни потребители да бъдат поставени в ситуация, в която ще се конкурират за ресурса с потенциално заинтересовани страни, които нямат намерение да закупуват спектъра или ако го закупят не възнамеряват да го ползват за предоставяне на мрежи и/или услуги в ползва на обществото, а целят само да затруднят останалите участници или да реализират краткосрочни финансови интереси чрез продажба на ресурса. Всичко това потенциално може да доведе до необосновано висока цена за подновяване на разрешението за ограничен ресурс - спектър, което от своя страна да рефлектира върху финансовия баланс на цената на предоставяните услуги на крайните потребители. При допускане на най-лошият потенциален вариант за евентуалното непродължаване ползването на част от настоящия честотен ресурс, то това неизменно ще доведе до драстичен спад в качеството на предоставяните услуги или дори невъзможност на предоставяне на част от тях.</p> <p>В заключение бихме искали да отбележим, че КРС следва внимателно да анализира и обмисли планираните законови промени, така че да бъде осигурена предвидимост и сигурност за бъдещите инвестиции в сектора и не на последно място запазване и доразвиване на вече предоставяните качествените мобилни услуги в страната.</p>		
--	---	--	--

3. Лицензиран споделен достъп (LSA)

<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>Лицензираният споделен достъп (LSA), като регулаторен подход има за цел да улесни осъществяването на електронни съобщения от ограничен брой предприятия в рамките на индивидуален разрешителен режим в дадена честотна лента, която вече е предоставена или се очаква да бъде предоставена на един или повече ползватели. По този начин се дава възможност за съвместно ползване на ограничен ресурс, като заедно с това се осигурява и съществува защита на правата по действащи разрешения за радиочестотен спектър. Именно целта на този подход предполага при поискване процедурите по предоставяне на споделен достъп да бъдат максимално опростени, така че бързо, точно и без ненужни утежнения, Регулаторът да осигури споделеното ползване на спектъра. Гарантирането на ясен и улеснен подход при LSA, би могло да доведе до появата на интерес от страна на предприятията от споделено ползване на спектър, като това ще доведе до осигуряване и на определеното необходимо качество на услугите.</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Отразено в т. VI, т. 3 на Политиката.</p>
--	--	------------------------------------	--

4. Определяне на прозрачна и справедлива система за формиране на таксите за предоставяне и ползване радиочестотния спектър

<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>БТК многократно е излагала пред КРС позицията си за необходимостта за преразглеждане на таксите и определянето им в размер, който да е съобразен с възможностите на предприятията за инвестиции. В тази връзка подкрепяме намерението на КРС за цялостно преразглеждане на Тарифата, като се надяваме с това да бъдат преодолените текущо идентифицираните недостатъци.</p> <p>Отново подчертаваме, че предвидените такси за ползването на индивидуално определен ресурс радиочестотен спектър са в прекомерен размер, който не отчита необходимостта от допълнителни инвестиции за разгръщането на мрежите, както и възможностите за реализиране на приходи от предоставянето на електронни съобщителни услуги. За това сме представяли пред КРС подробни сравнителни данни и анализи от практиката на държавите-членки относно а) заплатена такса за получаване на разрешение за ползване на даден спектър или минимална тръжна цена и б) постигната тръжна цена. Тези анализи показваха, че въпреки направеното намаление като цяло размерът на прилаганите такси за ползване на спектър в България се явява прекомерен и е водеща причина за липсата на инвестиционен интерес от страна на заинтересованите предприятия. Аналогично е и положението при определяне на годишните такси за ползване на спектъра, при което България отново заема челни позиции що се отнася до нивата на заплащаните годишни такси.</p> <p>КРС е отбелязала, че Тарифата за таксите е обект на преразглеждане с цел вземане на решения за бъдещите действия, но в проекта липсва позицията на регулатора по отношение размера на събираните такси и посоката, в която следва да се движи ревизията на Тарифата, за да бъде създадена благоприятна бизнес среда за придобиване и ползване на радиочестотния спектър.</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Позицията на КРС по отношение размера на събираните такси и посоката, в която следва да се движи ревизията на Тарифата, за да бъде създадена благоприятна бизнес среда за придобиване и ползване на радиочестотния спектър ще бъдат обект на преразглеждането на Тарифата, в рамките на което се предвижда да се прави анализ на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - принципите и методологиите, които прилагат националните регулаторни органи за остойностяване на радиочестотния спектър; - събраната информация от мобилните предприятия относно осъществяване на електронни съобщения чрез наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги, в т.ч. покритие на мрежите, потребители на мобилните предприятия, параметри на мрежите и разходи за мрежови единици; - бизнес плановете на мобилните предприятия и предприятията, които предоставят електронни съобщителни услуги чрез земни спътникови станции.
<p>„Теленор България“ ЕАД</p>	<p>Навлизащите нови технологии като 5G, увеличаващото се предлагане на безжични широколентови услуги и респективно нарастващото търсене на все по-високи скорости за пренос на данни и по-качествени услуги, обуславят необходимостта от развитие на мрежите от страна на предприятията, участващи на пазара на електронни съобщения.</p> <p>В последните години Теленор многократно е подчертавало, че един от основните фактори, които пречат за развитието на нови технологии, е високата цена за придобиване на радиочестотен ресурс. Прекомерно високите такси генерират значителна финансова тежест за предприятията, а тенденцията на спадащо ARPU (среден приход на абонат на мобилни услуги) допълнително ограничава възможностите за инвестиции.</p> <p>Предвид обективната необходимост в близко бъдеще от оптимизация и</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Предложението ще се вземе предвид при преразглеждането на Тарифата, в рамките на което се предвижда да се прави анализ на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - принципите и методологиите, които прилагат националните регулаторни органи за остойностяване на радиочестотния спектър; - събраната информация от мобилните предприятия относно осъществяване на електронни съобщения чрез наземни мрежи, позволяващи предоставяне на електронни съобщителни услуги, в т.ч. покритие на мрежите, потребители на мобилните предприятия, параметри на мрежите и разходи за мрежови единици; - бизнес плановете на мобилните предприятия и

	<p>развитието на 4G и особено на 5G мрежовата свързаност, Теленор приветства изразеното от КРС намерение за въвеждане на по-ниски и справедливи такси за придобиване и използване на спектъра. В тази връзка, за пореден път бихме искали да подчертаем, че е необходимо намаление както на еднократните такси, така и на годишните такива във всички обхвати.</p> <p>Цените следва да отразяват реалната стойност на отделните обхвати и да позволяват систематично, прозрачно, логично и предвидимо планиране на инвестициите в спектъра и мрежи, които по своя характер са значителни. Конкретните стойности, както в редица случаи са споделяли с Комисията, следва да са в рамките на средните стойности за Европейския съюз (в съответствие с многократно представяните в рамките на предходни обсъждания бенчмарк стойности).</p>		<p>предприятията, които предоставят електронни съобщителни услуги чрез земни спътникови станции.</p>
5. Покритие и качество на услугите			
<p>„Българска телекомуникационна компания“ ЕАД</p>	<p>Споделяме виждането на КРС, че постигането на добро покритие и качество на услугите е съществен фактор за осигуряване за всички граждани на широколентова свързаност със скорост, задоволяваща потребителското търсене на иновативни и качествени услуги. Както официално бе оповестено в публичното пространство, тази година 4G мрежата на БТК получи ново признание за най-добро покритие на населението в измерване, направено от водещия независим доставчик на решения за безжичната индустрия GWS (Global Wireless Solutions). GWS определя стандарта за сравнителни изследвания на безжични мрежи и е най-големият доставчик в световен мащаб, който предоставя висококачествени и модерни услуги на някои от най-големите оператори и производители на оборудване по целия свят. Както неведнъж сме обръщали внимание, налице са предприятия, които притежават разрешения за ползване на ограничен ресурс и имат съответните задължения по тях, но не са изпълнили задълженията си, нямат необходимото покритие и клиенти и само формално се водят доставчици на електронни съобщителни услуги. Това по никакъв начин не кореспондира с огромните усилия и вложените инвестиции от действащите мобилни предприятия, чието развитие и насърчаване на дейността им чрез адекватни регулаторни механизми би следвало да е приоритет и за КРС.</p> <p>Налагането на задължения за високо качество и скорост на мобилните предприятия изисква влягането на огромен ресурс от предприятията за да бъде реализирано и поддържано необходимото ниво на параметрите на мобилните услуги. БТК приема необходимостта от поддържане на качествени услуги с високо покритие, но счита, че за реализирането на това е нужна и регулаторната намеса на КРС в</p>	<p><i>Приема се по принцип</i></p>	<p>Предложението ще се вземе предвид при преразглеждането на Тарифата.</p>

	<p>посока облекчаване на финансовата тежест на предприятията. Наличието на значителни социални и икономически проблеми в страната и не особено добрата бизнес-среда трябва да бъдат взети под внимание от КРС при определянето на еднократните и годишните такси за ползване на радиочестотен спектър за осъществяване на електронни съобщения чрез обществени мобилни наземни мрежи. Следва да се има предвид, че придобиването на ограничен ресурс от предприятията увеличава съществено общия размер на годишните такси, които следва да бъдат заплатени за използването му и намалява възможността за инвестиции, като тенденцията е в посока ограничаване на инвестиционните програми, в резултат на намаляващите финансови възможности на предприятията. БТК счита, че следва да бъдат направени още стъпки за намаляване както на еднократните и годишни такси за придобиване и ползване на ограничен ресурс, така и на такса контрол. Ползите от намаляването на таксите биха били значителни, особено за крайните потребители, тъй като по-ниските такси ще освободят финансови средства за изграждането на мрежи от по-ново поколение и инвестиране в иновативни технологии. По този начин ще се повишат възможностите незаеят до сега радиочестотен спектър да бъде използван в полза на всички потребители, както и ще се повишат нивата на покритие и ще бъде отговорено на потребителските изисквания за по-високо качество и по-бързи скорости.</p>		
„А1 България“ ЕАД	<p>В проекта на документа е отбелязано, че следва да се предвидят <i>„задължения за предприятията за покритие на територия и населението на Република България с високо качество и скорост, които да включват градски райони, основни транспортни пътища, жп линии, туристически области, селски райони“</i>. Категорично смятаме, че подобно задължение ще противоречи на основният принцип на работа на мобилните мрежи/технологии, които се базират на използването на споделен ресурс между абонатите. Така общо разписно това условие е изключително притеснително, тъй като едва ли има мрежа в света, която може да гарантира подобно условие за всеки потребител в даден момент. Нещо повече, изискването за минимална скорост от 30 Mbps не е подкрепено с аргументи за начина на определяне на тази граница. Същото е валидно и за изискването 50% от всички домакинства да имат достъп до широколентов интернет със скорост над 100 Mbps. Не е разписана и дефиниция за „високо качество“, което допълнително внася определена степен на несигурност у предприятията. Именно тук следва да обърнем внимание на факта, че не става ясно при какъв спектър, честота и технология следва да бъдат постигнати тези цели. На следващо място считаме, че при всяко положение подобни</p>	<p>Приема се по принцип</p>	<p>Отразено в т. IV, т. 5 на Политиката и в т. VI, т. 5. Налагането на задължения за покритие и качество ще бъдат допълнително анализирани и наложени при издаване, изменения и продължаване на сроковете на разрешенията и те ще зависят от съответните обхвати. Политиката е изготвена с цел да се набележат основните дейности, които КРС трябва да извърши във връзка с осигуряването на ефективно управление на радиочестотния спектър. С цел осигуряване на прозрачност и предвидимост конкретните дейности ще бъдат приети с решения на КРС, след провеждането на процедури по обществени консултации. Изграждането на електронните съобщителни мрежи е извън компетентността на КРС, но в Политиката е въведен текст, съгласно който се предвижда да бъдат предприети действия по уведомяване на съответните институции за получените предложения.</p>

изисквания ще доведат до значително повишаване на инвестициите на предприятията. **Същевременно цялостната регулаторна политика налагана от Европейската комисия по никакъв начин не подпомага възможностите за компенсиране на тези увеличени разходи от страна на операторите, а по-скоро пречи това да бъде постигнато.**

В заключение смятаме че предложението е неприемлив и предлагаме да отпадне или да бъде прецизиран с включването на детайлно разписани условия, които да отговарят на реалните възможности на мрежите, при отчитане на вече постигнатите качествени показатели и съответните национални особености.

С оглед изразеното от КРС намерение за постигане на високи цели за покритие и качество на предоставяните услуги, бихме искали да обърнем внимание на темата за законовите изисквания **за изграждане на приемно-предавателните станции и другите съоръжения от мобилната мрежа. Считаме, че този въпрос е пряко свързан с и развитието на мрежите и качеството на предоставяните услуги, поради което следва да бъде маркиран и в позицията на Комисията.**

Понастоящем, действащото законодателство предвижда твърде строги изисквания за изграждане на съоръженията на мобилната мрежа. Изграждането на приемно-предавателните станции попада неоснователно във висока строителна категория, която не съответства на действителната сложност в техническо и конструктивно отношение на конкретните обекти. Предвид естеството и различията на строително-монтажните работи при изграждане на приемно-предавателни станции, разположени върху поземлен имот и във/върху или по сграда или друг вид съоръжение, поставянето им в една, при това висока строителна категория е неоправдано и неефективно.

Ремонтите, добавянето, замяната, надграждането на оборудването на вече изградена приемно-предавателна станция се извършва по същия ред, както строеж на нов обект -като вид разрешения и други изискуеми документи и време за издаването/одобрението им. Същевременно, развитието на новите технологии води до оптимизиране на техническите параметри на самото оборудване - апаратурата е с по-малки размери и тегло, което не води до понижаване на капацитета и качеството на услугите.

Като цяло, процедурите по действащото в момента законодателство са непропорционални и не съответстват на разпоредбите на Директива 2014/61/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи. Следва да се обмисли облекчение в посока

	<p>промяна и адаптиране на приложимите строителни категории спрямо спецификата на конкретните обекти, в т.ч. и на всички подобрения, подмяна, добавяне и др. на оборудване към вече съществуващите приемно-предавателни станции. Не е оправдано строителният режим на високите строителни категории да се прилага многократно при всяка радио оптимизация на съществуващите обекти на мобилните мрежи. В тях се инсталира оборудване което се състои от отделни радио модули - носители на радио честотата и системни модули - носители на технологията. Тези модули, могат да бъдат заменени, да се увеличава или намалява техния брой и да им се извършват софтуерни настройки, в зависимост от конкретните нужди на оператора. В случай, че на обектите се налага да бъдат подменени инсталираните антени с други, работещи едновременно на различни радиочестоти, като не се променят основните архитектурни и конструктивни характеристики на строежа, предлагаме за тези случаи на радио оптимизации разрешителният режим да бъде съществено облекчен.</p> <p>Към момента, контролните органи по строителството са ангажирани с проверки по изменение на хигиенно-защитните зони на излъчващите обекти и натовареността на електромагнитните полета в тези зони, вследствие на извършени радио оптимизации на тези обекти, а тези въпроси не са от тяхната компетентност. Здравните органи са тези, които носят отговорността за осигуряване здравната защита на населението и налагат санкции при нарушения по правилата на Закона за здравето и приложимите към него подзаконовите нормативни актове.</p> <p>При разглеждане на предизвикателствата за развитие на мобилните мрежи от съществено значение за операторите е да бъде намалена административната тежест изразяваща се в значително забавяне и оскъпяване развитието на тези мрежи и смятаме, че секторният регулатор би могъл да окаже съдействие за предприемане на необходимите промени, в описаната посока. Считаме, че нормативни промени, насочени към облекчаване строителния режим на обектите ще бъдат важна предпоставка за модернизирането и разширяването на мобилните мрежи, както и важна стъпка в посока удовлетворяване на потребителския интерес.</p>		
ОТНОСНО т. VII. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ			
„Теленор България“ ЕАД	<p>Не на последно място, Теленор подкрепя заявените ангажименти за изменение на релевантните подзаконовите нормативни актове за постигането на поставените с Политиката задачи, в т.ч. поетите ангажименти за предоставяне на честотен ресурс от останалите обхвати, в т.ч. 1500 MHz и 26 GHz.</p>	<i>Приема се</i>	<p>Предложението е отразено в т. VII, където са въведени конкретните стъпки, действия и срокове за изпълнението на задачите.</p> <p>При изготвянето на Политиката са взети предвид препоръките, посочени в Методологията за стратегическо</p>

<p>Предвид всичко изложено, Теленор приветства позицията на регулатора в нейната цялост и споделя очертаните в Политиката цели и задачи за развитие на сектора и управление на радиочестотния спектър. Теленор подкрепя заложените в Политиката ангажименти и насърчава Комисията да положи всички възможни усилия те да бъдат изцяло спазени.</p> <p>Независимо от предходното, долу ще откриете няколко предложения, които смятаме, че следва да намерят място в Политиката, за бъде постигната в пълна степен целта на този стратегически документ, осигуряващ прозрачност и предвидимост за всички участници на пазара.</p> <p>Предложения за промени</p> <p><u>Посочване на конкретни стъпки и действия, които ще бъдат предприети от КРС и конкретни срокове за тяхното осъществяване</u></p> <p>Както вече посочихме, Теленор подкрепя намеренията на КРС за предприемане на действия за освобождаване и предоставяне на радиочестотен спектър в различните обхвати, изменение на подзаконовни нормативни актове и други (подробно описани в т. VII от проекта на Политиката и на съответните места в текста на проекта), имащи за цел по-ефективното управление на спектъра.</p> <p>В същото време намираме за необходимо Политиката да включва много по-ясно и еднозначно описание на конкретните действия, които ще бъдат предприети във връзка с всеки един от поетите от Комисията ангажименти. Към настоящия момент Политиката изглежда абстрактна, недостатъчно прозрачна по отношение на това какви точно действия ще извърши КРС, за да постигне всяка от заложените задачи.</p> <p>В непосредствена връзка с предходното е и липсата на конкретни срокове за предприемане на тези действия. Липсата на ясна времева рамка лишава документа от реална практическа стойност, тъй като не успява да спомогне за постигането на предвидимост, прозрачност и в крайна сметка - да допринесе за ефективното управление на спектъра.</p> <p>Така например, КРС изрично поема ангажимент, че ще предприеме действия за предоставяне на честотен ресурс от обхвати 1427-1517 MHz, 2.6 GHz, 3.6 GHz и др., но без да посочва какви точно ще са тези действия и каква ще е тяхната поредност (напр. инициране на обществени консултации, подготовка за провеждане на състезателни процедури за разпределяне на свободни честоти, т.н.) или кога ще се случи това (напр. чрез посочването на конкретни срокове - до 6 месеца/1 година от приемането на Политиката, след подаването на заявления от желаещите оператори, т.н.; или чрез посочването на някакъв индикативен краен срок - напр. до края на 2020 г. и т.н.). По същия начин се подхожда и по отношение на обхват 1800 MHz. В</p>	<p>планиране в Република България, като в нея е включен анализ на състоянието на сектора и е отразена визията за развитие на сектора от гледна точка на ползването на спектъра. Посочени са също водещи принципи при изпълнение на политиката, нейните цели и дейностите по нейното изпълнение.</p> <p>Следва да се има предвид, че КРС приема отделен документ, касаещ стратегията на регулаторния орган, а Министерски съвет приема Секторната политика в областта на електронните съобщения, както и Държавната политика по планиране и разпределение на радиочестотния спектър. Това са два отделни документа, чието съдържание не следва да се припокрива.</p>
---	---

	<p>Политиката се посочва, че ще бъдат предприети действия за осигуряване на ефективно използване на радиочестотния спектър в обхват 1800 MHz с оглед констатираното неефективно използване на предоставения в този обхват ресурс. Комисията обаче не посочва какви ще бъдат тези действия -напр. започване на регулярни проверки за спазването на условията на издадените разрешения, респективно отнемане на разрешения, и в какъв срок ще започне такива действия - напр. незабавно, след 6 месеца, след приемане на Европейския кодекс за електронни съобщения, след изменение на Националния план за разпределение на радиочестотния спектър, т.н.</p> <p>С малки изключения, в проекта на Политиката този подход се повтаря спрямо почти всички поети от КРС ангажименти по т. VII от проекта. Това контрастира ярко на наскоро приетата Национална пътна карта, в която се: 1) поставят ясни времеви рамки за освобождаването на ресурса в обхват 700 MHz, неговото разпределение и осъществяването на останалите необходимите действия за тази цел, и 2) посочват конкретните стъпки и действия, които следва да бъдат извършени за постигането на целта.</p> <p>Позицията ни е, че именно този подход заслужава внимание и следва да бъде приложен към Политиката, тъй като че само по този начин могат да бъдат постигнати основните цели на Политиката - прозрачност и предвидимост на държавната политика за управление на спектъра.</p> <p>В този ред на мисли бихме искали да насочим вниманието на Комисията и към Методологията за стратегическо планиране в Република България, одобрена от Съвета за административната реформа към Министерски съвет⁴ (Методология/та), която е препоръчително да се ползва като основа при разработването на Политиката. Методологията разписва основните принципи при изготвяне на стратегически документи (каквато е Политиката) от органите на изпълнителната власт (като структура и основни елементи на, съдържанието на стратегическите документи). Така например, Методологията препоръчва следната основна структура за националните стратегии:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) анализ на състоянието на сектора; 2) визия за развитието на сектора; 3) водещи принципи при изпълнение на стратегията; 4) стратегически цели на секторната политика – <p><i>„Стратегическите цели трябва да имат ясна и точна формулировка, която да е разбираема от неексперти в дадена област“</i> и <i>„Стратегическите цели отразяват крайния ефект за обществото,</i></p>		
--	---	--	--

⁴ Налична на Портала за обществени консултации тук: <http://www.strategy.bg/Publications/View.aspx?lang=bg-BG&Id=90>

	<p>резултат от провежданата политика“;</p> <p>5) дейности за постигане на целите. В Методологията изрично се посочва, че: „В стратегията за развитие на даден сектор се посочва начинът, по който ще бъдат постигнати целите на развитието. Поради това е необходимо да се определят дейностите, свързани с постигането на всяка отделна цел. За да бъде възможно наблюдението върху изпълнението на дейностите, е необходимо да се определят измерители на изпълнението (индикатори), чрез които да се проследява напредъка за определен период от време в хода на изпълнението на задачите“;</p> <p>б) очаквани резултати от изпълнението на предвидените дейности⁵ – „Резултатите показват промяната в състоянието на засегнатите от политиката преди и след нейното изпълнение, както и последствията от тази промяна спрямо обществото като цяло“.</p> <p>В сравнение с горното, към настоящия момент Политиката (с някои изключения) има по-скоро абстрактен характер, като в голямата си част поставя цели (ангажменти/задачи), но не посочва конкретните дейности (действия) за постигане на тези цели, резултатите, които се преследват и кога се очаква да бъдат осъществени тези дейности.</p> <p>Предвид изложеното, Теленор апелира за следните промени в Политиката, съобразени с принципите, изложени дотук, а именно:</p> <p>1) включването на конкретни стъпки и действия, които ще бъдат предприети от КРС за всеки от ангажиментите, поети в Политиката; и 2) посочване най-малко на индикативен краен срок за тяхното осъществяване. Това ще внесе по-голяма яснота за операторите за бъдещото им стратегическо развитие, за планиране на изграждането на мрежи от ново поколение и за подобряването и внедряването на нови услуги.</p>		
--	--	--	--

⁵ Във връзка с Политиката бихме могли да очертаем неизчерпателно част от очакваните резултати за сектора и потребителите от изпълнението на някои дейности (т.е. социо-икономическите ползи, които могат да бъдат включени в Политиката):

- пренасочването на дигиталните дивиденди (DD1) към мобилните услуги ще даде реално отражение върху икономиката чрез увеличаване покритието на широколентовите мобилни мрежи, както и върху качеството на услугите за мобилни данни, по отношение на надеждността и скоростта;
- освобождаването на ресурса в 800MHz се очаква да генерира 119 милиарда € постепенно нарастващ БВП през периода от 2012-2020, като също така ще създаде 156 000 нови работни места в района на ЕС (по данни на GSM Association (GSMA), в анализа Социално-икономическите ползи от Дигиталния дивидент: https://www.ctu.cz/sites/default/files/obsah/decac2016/5.d.guergouiev_prague_presentation_v2.pdf);
- дигитализацията на продуктите и услугите може да добави повече от 110 милиарда € приходи за индустрията всяка година в Европа през периода от 2016-2020 г. (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PU RI=CELEX:52016DCO180#footnote3>);
- допълнителен държавен приход: разпределението на свободния спектър ще донесе стотици милиони лева в държавния бюджет.